Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
DEAN SPIELMANN
föredraget den 18 december 2025[1]

Mål C-717/24

BD
mot
Sociálna poisťovňa, ústredie

(begäran om förhandsavgörande från Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Högsta förvaltningsdomstolen i Republiken Slovakien))

”Begäran om förhandsavgörande – System för social trygghet – Förordning (EG) nr 883/2004 – Ålderspension – Villkor för beviljande – Särskilda bestämmelser om sammanläggning av perioder – Artikel 51.1 – Nationell lagstiftning i vilken det föreskrivs att vissa kategorier av personer som utför särskilda arbeten ska behandlas förmånligare”

Inledning

1. Begäran om förhandsavgörande har framställts av Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Högsta förvaltningsdomstolen i Republiken Slovakien) i ett mål mellan BD, klagande i det nationella målet, och Sociálna poisťovňa, ústredie (socialförsäkringskassan, huvudkontoret, Slovakien) (nedan kallad den slovakiska socialförsäkringskassan). Målet rör avslaget på BD:s ansökan om ålderspension, med anledning av hans arbete som gruvarbetare under jord, från och med 55 års ålder.

2. Förevarande mål ger således EU-domstolen tillfälle att för första gången tolka artikel 51.1 i förordning (EG) nr 883/2004[2] om sammanläggning av perioder vid fastställandet av rätten till ålderspension för det fall tillämpningen av särskilda bestämmelser är förbehållen vissa arbeten, vissa verksamheter eller vissa anställningar enligt lagstiftningen i en medlemsstat, utan att det däri föreskrivs ett särskilt system som är skilt från det allmänna systemet för social trygghet.

[1] Originalspråk: franska.

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 2004, s. 1, och rättelse i EUT L 200, 2004, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019 (EUT L 186, 2019, s. 21) (nedan kallad förordning nr 883/2004). Denna förordning ersatte rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, 1971, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 57, och rättelse i EGT L 323, 1996, s. 38), i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 592/2008 av den 17 juni 2008 (EUT L 177, 2008, s. 1) (nedan kallad förordning 1408/71).

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3. I artikel 48 FEUF föreskrivs att ”Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om sådana åtgärder inom den sociala trygghetens område som är nödvändiga för att genomföra fri rörlighet för arbetstagare och därvid särskilt införa ett system som tillförsäkrar migrerande arbetstagare och egenföretagare samt deras familjemedlemmar att

a) alla perioder som beaktas enligt lagstiftningen i de olika länderna läggs samman för förvärvande och bibehållande av rätten till förmåner och för beräkning av förmånernas storlek,

…”

4. Skäl 1 i förordning nr 883/2004 har följande lydelse:

”Bestämmelserna om samordning av de nationella systemen för social trygghet faller inom ramen för den fria rörligheten för personer och bör bidra till att förbättra människors levnadsstandard och arbetsvillkor.”

5. I skäl 13 i förordningen anges följande:

”Genom samordningsbestämmelserna måste det garanteras att personer som rör sig inom gemenskapen och deras medförsäkrade och efterlevande får bibehålla de rättigheter och förmåner de har eller håller på att förvärva.”

6. I skäl 45 i förordningen omnämns att målet för den föreslagna åtgärden är samordnande åtgärder för att garantera att rätten till fri rörlighet för personer kan utövas effektivt.

7. Artikel 6 i förordningen, med rubriken ”Sammanläggning av perioder”, har följande lydelse:

”Om inte annat följer av denna förordning, skall den behöriga institutionen i en medlemsstat enligt vars lagstiftning

– erhållande, bibehållande eller återfående av rätt till förmåner,

…

villkoras av att försäkrings-, anställnings- eller bosättningsperioder eller perioder som egenföretagare har fullgjorts, i nödvändig utsträckning beakta försäkrings-, anställnings- eller bosättningsperioder eller perioder som egenföretagare som har fullgjorts enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat som om de vore perioder som fullgjorts enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar.”

8. Artikel 51 i förordning nr 883/2004 har rubriken ”Särskilda bestämmelser om sammanläggning av perioder”, och i artikel 51.1 föreskrivs följande:

”Om en medlemsstats lagstiftning för utgivande av vissa förmåner kräver att försäkringsperioder endast skall ha fullgjorts i ett särskilt arbete som anställd eller särskild verksamhet som egenföretagare eller i en anställning som omfattas av ett särskilt system för anställda eller

egenföretagare, skall denna medlemsstats behöriga institution beakta perioder som har fullgjorts enligt andra medlemsstaters lagstiftning endast om de har fullgjorts enligt ett motsvarande system eller, om ett sådant saknas, i samma anställning eller, i förekommande fall, i samma arbete som anställd eller verksamhet som egenföretagare.

Om den berörda personen, sedan de fullgjorda perioderna har beaktats, inte uppfyller villkoren för uppbärande av förmåner enligt ett särskilt system, skall dessa perioder beaktas vid utgivande av förmåner enligt det allmänna systemet eller, om ett sådant saknas, enligt det system som i förekommande fall gäller för arbetare eller tjänstemän, under förutsättning att personen har varit försäkrad enligt ett av dessa system."

Tjeckoslovakisk rätt

9. I 1 § i zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (lag nr 100/1988 om social trygghet) av den 16 juni 1988 (nedan kallad lag nr 100/1988), med rubriken "Grundläggande principer", föreskrevs följande i den lydelse som var tillämplig mellan den 1 oktober 1988 och den 31 maj 1992:

"…

2. Varje medborgare har rätt till social trygghet enligt denna lag. Staten ska säkerställa förmåner och tjänster inom social trygghet.

…

4. Pensionsförmånernas storlek beror i första hand på arbetstagarens meriter, det vill säga anställningstiden … och vilken kategori av arbete som utförts."

10. 14 § i lag nr 100/1988 hade följande lydelse:

"1. Vad gäller ålderspension delas arbete in i tre kategorier beroende på vilken typ av arbete som utförs.

2. I kategori I ingår arbeten där huvudsakligen farliga moment utförs kontinuerligt och varje kalendermånad, där ofta förekommande och varaktiga försämringar av arbetstagarnas hälsa på grund av exponering för skadliga fysikaliska och kemiska agenser är ett vanligt fenomen, inbegripet

a) arbete i gruvdrift med en fast arbetsplats under jord i djupa gruvor,

b) andra typer av arbeten i gruvdrift där arbetet utförs under jord i djupa gruvor,

…

4. I yrkeskategori III ingår arbeten som inte klassificeras i kategori I eller II."

11. I 21 § i nämnda lag, som har rubriken "Villkor för rätt till ålderspension", föreskrivs följande:

"1. En medborgare förvärvar rätt till ålderspension om han eller hon har varit anställd i minst 25 år och har uppnått en ålder av minst

a) 55 år om han eller hon har varit anställd i minst 15 år i ett yrke som avses i 14 § 2 a …,

…”

12. Lag nr 100/1988 ändrades genom zákon č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení (lag nr 235/1992 om avskaffande av yrkeskategorier och om vissa andra förändringar inom social trygghet) av den 28 april 1992 (nedan kallad lag nr 235/1992), vilken trädde i kraft den 1 juni 1992.

13. I 14 § 1 i lag nr 100/1988, i dess lydelse enligt lag nr 235/1992, föreskrevs följande:

”1. Vad gäller ålderspension klassificeras arbete som utförts fram till och med den 31 december 1992 i tre kategorier beroende på vilken typ av arbete som har utförts. Arbete inom kategorierna I och II anges i de tematiska förteckningar över yrken som klassificeras i kategorierna I och II som utfärdades före den 1 juni 1992; yrken som inte klassificeras i yrkeskategorierna I eller II ingår i kategori III.”

14. 15 § i nämnda lag hade följande lydelse:

”Vad gäller ålderspension ska arbete som utförts efter den 31 december 1992 anses som arbete som ingår i kategori III.”

15. I 175 § i nämnda lag föreskrevs följande:

”De rättigheter som följer av klassificeringen av arbeten i kategorierna I och II eller tjänster i tjänstekategorierna I och II ska beaktas till och med den 31 december 2016.”

Slovakisk rätt

16. 65 § i zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (lag nr 461/2003 om socialförsäkring) av den 30 oktober 2003 (nedan kallad lag nr 461/2003) har följande lydelse:

”1. En försäkrad person får rätt till ålderspension om han eller hon har varit försäkrad i minst 15 år och har uppnått pensionsålder.

2) Den försäkrades pensionsålder ska fastställas i enlighet med bilaga 3a, om inte annat föreskrivs i 274 § i denna lag …”

17. Slutligen föreskrivs följande i 274 § i nämnda lag:

”1. De rättigheter som följer av klassificeringen av arbeten i kategorierna I och II ska bibehållas.

…”

Målet vid den nationella domstolen, tolkningsfrågorna och förfarandet vid domstolen

18. Tjeckoslovakiska federationen upplöstes den 31 december 1992, och gav upphov till två olika stater. I Tjeckoslovakiska federationens lagstiftning hade tidigare olika yrken delats in i tre kategorier, i förhållande till deras risknivå. Arbetet som gruvarbetare klassificerades i kategori I

och gruvarbetarna hade därför rätt till ålderspension från och med 55 års ålder, under förutsättning att de hade arbetet i 25 år varav 15 år under jord i en djup gruva. År 1992 ändrades lag nr 100/1988 genom lag nr 235/1992, enligt vilken dessa kategorier skulle upphöra att existera den 31 december 1992, och alla anställda skulle klassificeras i kategori III från och med det datumet. Detta gällde endast arbete som utfördes efter den 31 december 1992, och de rättigheter som följde av utförandet av ett arbete som hörde till kategori I eller II före detta datum kvarstod fram till och med den 31 december 2016.

19. Den 31 december 1992 trädde den federala lagen om avskaffande av yrkeskategorier i kraft i Republiken Tjeckien. I Slovakien sköts däremot tillämpningen av denna lag upp flera gånger, och yrkeskategorierna avskaffades först den 31 december 1999.

20. Klaganden i det nationella målet är en slovakisk medborgare som från den 1 juli 1976 till den 31 augusti 1995 arbetade som gruvarbetare i en underjordisk gruva belägen i Karviná, i nuvarande Republiken Tjeckien. Därefter hade han flera andra arbeten i Republiken Tjeckien och sedan i Slovakien.

21. År 2013 ansökte klaganden i det nationella målet, som då var 55 år gammal, om utbetalning av sin ålderspension i Slovakien. Den slovakiska socialförsäkringskassan avslog hans ansökan med motiveringen att han inte hade uppnått pensionsåldern på 62 år. Den berörda personen beviljades slutligen rätt till en ålderspension från och med oktober 2020, det datum då han uppnådde en ålder på 62 år och 8 månader, men de slovakiska myndigheterna vidhöll sin ståndpunkt att han inte kunde göra anspråk på den ålderspension som på förmånligare villkor tillkommer personer som har arbetat som gruvarbetare under jord under en period på 15 år.

22. Den slovakiska socialförsäkringskassan ansåg att eftersom klaganden hade utfört sitt arbete som gruvarbetare under jord i nuvarande Republiken Tjeckien, kunde han göra anspråk på ålderspension från och med 55 års ålder endast om han styrkte att han under 15 år hade utfört ett arbete som hörde till kategori I enligt lagstiftningen i nämnda medlemsstat. Den 31 december 1992, som är det datum då avskaffandet av yrkeskategorier trädde i kraft i Republiken Tjeckien, hade den berörda personen, enligt den slovakiska socialförsäkringskassan, arbetat som gruvarbetare endast i 14 år och 63 dagar.

23. Därefter följde ett domstolsförfarande, inom ramen för vilket klaganden gjorde gällande att den slovakiska socialförsäkringskassan, för att fastställa huruvida kravet på 15 års yrkesverksamhet var uppfyllt, var tvungen att, såsom en verksamhetsperiod inom ett yrke i kategori I, beakta perioden från den 1 januari 1993 till den 31 augusti 1995, under vilken han hade fortsatt att arbeta som gruvarbetare under jord i Republiken Tjeckien, även om dessa yrkeskategorier hade avskaffats i denna medlemsstat den 31 december 1992.

24. Klaganden ingav ett överklagande till Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Högsta förvaltningsdomstolen i Republiken Slovakien), vilken vill få klarhet i hur artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 om sammanläggning av perioder vid beräkningen av ålderspension ska tolkas, när det

är fråga om ett särskilt system eller tillämpningen av särskilda bestämmelser på vissa verksamheter, och den beslutade därför att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1) Ska artikel 51.1 i [förordning nr 883/2004] tolkas så, att den är tillämplig på ålderspension som den behöriga institutionen i en medlemsstat fattar beslut om, endast under förutsättning att det enligt lagstiftningen i den medlemsstaten föreskrivs ett ’särskilt system för anställda eller egenföretagare’?

För det fall den föregående frågan ska besvaras jakande, vad är kännetecknande för ett sådant ’särskilt system’ (till exempel att det förvaltas av en separat institution, att det är självfinansierande, eller att det endast är avsett för en viss grupp av personer som utför arbete som anställda eller egenföretagare)?

2) Ska artikel 51.1 i förordningen i stället tolkas så, att den är tillämplig på en sådan pension även om lagstiftningen i denna medlemsstat inte föreskriver ett sådant ’särskilt system’, utan endast tillåter att en viss grupp av personer som har fullgjort försäkringsperioder enbart inom ramen för en särskild verksamhet (till exempel gruvarbetare som arbetar under jord) kan förvärva rätt till ålderspension på grundval av sådana perioder på mer fördelaktiga villkor än andra personer som utför en annan typ av arbete som anställda eller egenföretagare?”

25. Den italienska och den polska regeringen samt Europeiska kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden till domstolen.

Bedömning

26. Innan dessa tolkningsfrågor bedöms, krävs det enligt min mening några klargöranden avseende huruvida förordning nr 883/2004 är tillämplig på målet vid den nationella domstolen.

Huruvida förordning nr 883/2004 är tillämplig

27. Jag vill påpeka att Republiken Tjeckien och Republiken Slovakien anslöt sig till unionen den 1 maj 2004, och förordning nr 1408/71 trädde därför i kraft i förhållande till dessa stater vid det datumet.[3] Förordning nr 883/2004, vilken har upphävt och ersatt förordning nr 1408/71, trädde i kraft den 20 maj 2004 i förhållande till dessa stater och är tillämplig från och med den 1 maj 2010.[4]

28. Den ansökan om beviljande av ålderspension som BD ingav till den *slovakiska* socialförsäkringskassan år 2013 avslogs – och det är avslagsbeslutet av denna socialförsäkringskassa som utgör saken i målet vid den nationella domstolen – innan hans

[3] I artikel 2 i akten om villkoren för tio nya medlemsstaters anslutning, däribland Republiken Slovakien och Republiken Tjeckien (EUT L 236, 2003, s. 33), vilken antogs samma dag som fördraget om Republiken Tjeckiens och Republiken Slovakiens anslutning (EUT L 236, 2003, s. 17), anges att fördragen och rättsakter som har antagits av unionsinstitutionerna före anslutningen ska vara bindande för de nya medlemsstaterna och ska tillämpas i dessa stater på de villkor som anges i de fördragen och i denna anslutningsakt.

[4] Enligt artikel 91 i förordning nr 883/2004 *trädde* denna förordning *i kraft* den tjugonde dagen efter det att den offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning*, det vill säga den 20 maj 2004, och den ska *tillämpas* från och med den dag då tillämpningsförordningen träder i kraft, nämligen Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 2009, s. 1), det vill säga den 1 maj 2010, om inte annat följer av särskilda övergångsbestämmelser.

ansökan godkändes år 2020 vid 62 års ålder.[5] De perioder av arbete som berörs av begäran om förhandsavgörande fullgjordes *i nuvarande Republiken Tjeckien* mellan den 1 januari 1993 och den 31 augusti 1995.

29. För det första anser jag att den omständigheten att avgiftsperioderna föregick Republiken Tjeckiens och Republiken Slovakiens anslutning till unionen inte utgör hinder för att tillämpa förordning nr 883/2004 på omständigheterna i det nationella målet.

30. Domstolen har nämligen redan slagit fast, beträffande förordning nr 1408/71, att den var tillämplig i en situation där de berörda personerna hade gjort inbetalningar till det offentliga systemet för social trygghet i en medlemsstat under en period *före* denna medlemsstats *anslutning* till unionen och de hade fog för att åberopa denna förordning från och med tidpunkten för anslutning.[6] Eftersom förordning nr 883/2004 har ersatt förordning nr 1408/71 och inte har medfört några väsentliga ändringar av de aktuella bestämmelserna, förblir EU-domstolens praxis avseende förordning nr 1408/71 relevant för tolkningen av de aktuella bestämmelserna i förordning nr 883/2004.[7] Den omständigheten att avgiftsperioderna föregick de aktuella medlemsstaternas anslutning till unionen hindrar således inte att förordning nr 883/2004 är tillämplig på den situation som är i fråga i det nationella målet, där BD betalade avgifter till pensionssystemet i Republiken Tjeckien under en period före dess anslutning till unionen och han kan åberopa förordningen i förhållande till den slovakiska socialförsäkringskassan från och med tidpunkten för anslutning.

31. För det andra *föregick* visserligen de aktuella avgiftsperioderna *ikraftträdandet av förordning nr 883/2004*. I artikel 87.2 i denna förordning föreskrivs emellertid, i likhet med vad som, med nödvändiga ändringar, föreskrevs i förordning nr 1408/71,[8] att ”[a]lla försäkringsperioder och i förekommande fall alla anställningsperioder, perioder av verksamhet som egenföretagare eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt en medlemsstats lagstiftning före den dag då denna förordning börjar tillämpas i den berörda medlemsstaten, skall beaktas vid fastställandet av rättigheter enligt denna förordning”. Även om en ny lagstiftning i princip endast gäller för framtiden, ska den, om inte annat föreskrivits, enligt en allmänt erkänd princip tillämpas även på framtida verkningar av situationer som uppkommit då den tidigare lagen gällde.[9]

32. Jag anser följaktligen att förordning nr 883/2004 är tillämplig på omständigheterna i målet vid den nationella domstolen.

Tolkningen av artikel 51.1 i förordning nr 883/2004

33. Målet vid den nationella domstolen avser den slovakiska socialförsäkringskassans beslut att inte beakta den avgiftsperiod som motsvarar det arbete som BD utförde i Republiken Tjeckien mellan den 1 januari 1993 och den 31 augusti 1995, med motiveringen att denna period inte kunde beaktas som arbete i kategori I enligt gällande lag i slovakisk rätt, eftersom perioden inte

5 Se punkt 21 i förevarande förslag till avgörande.

6 Se dom av den 22 januari 2015, Balazs (C-401/13 och C-432/13, EU:C:2015:26, punkt 32).

7 Se dom av den 21 oktober 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, punkt 24).

8 I artikel 94.2 i förordning nr 1408/71 föreskrevs att ”[a]lla försäkringsperioder och i förekommande fall alla anställnings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt en medlemsstats lagstiftning före den 1 oktober 1972 eller före den dag då förordningen började gälla inom denna medlemsstats territorium eller inom en del av den statens territorium skall beaktas vid fastställande av rätt till förmåner enligt denna förordning”.

9 Se dom av den 16 maj 2013, Wencel (C-589/10, EU:C:2013:303, punkt 33), och dom av den 22 januari 2015, Balazs (C-401/13 och C-432/13, EU:C:2015:26, punkt 30).

ansågs avse ett arbete i denna kategori enligt tjeckisk lagstiftning.[10] Kategori I hade nämligen avskaffats den 31 december 1992 i Republiken Tjeckien. Eftersom det arbete som hade utförts under denna period inte tillhörde kategori I enligt den tjeckiska lagstiftningen, ansåg den slovakiska socialförsäkringskassan att BD hade arbetat mindre än 15 år i denna kategori och därför inte kunde omfattas av den slovakiska bestämmelse som gjorde det möjligt att gå i pension vid 55 års ålder.

34. Den hänskjutande domstolen anser att artikel 51 i förordning nr 883/2004, vilken avser sammanläggning av perioder, allmänt syftar till att säkerställa att de förmåner som lagstiftningen i en medlemsstat tillerkänner vid utförandet av vissa bestämda verksamheter är knutna till dessa verksamheter även om den berörda personen utför dem i en annan medlemsstat.

35. Däremot anser den hänskjutande domstolen att det inte står klart vilka villkoren är för att beakta dessa förmåner.

36. Jag vill till att börja med framhålla att de frågor som har ställts inte avser principen att Republiken Slovakien ska beakta de perioder då klaganden i det nationella målet betalade avgifter i Republiken Tjeckien, utan frågan huruvida de omtvistade perioderna ska beaktas som en verksamhet i kategori I vid beräkningen av verksamhetsperioden på 15 år som gruvarbetare under jord, vilken krävs enligt den slovakiska lagstiftningen för att beviljas ålderspension från och med 55 års ålder.

37. Som den hänskjutande domstolen har framhållit i sin begäran om förhandsavgörande, har det genom den tillämpliga lagstiftningen (lag nr 100/1988 och lag nr 461/2003) inte inrättats något *separat system* som endast är tillämpligt på sådana gruvarbetare under jord som klaganden. Tvärtom föreskrivs det i dessa två lagar ett enda system för social trygghet som är tillämpligt på alla anställda och egenföretagare. De förmåner som är knutna till arbetet som gruvarbetare under jord, och till andra arbeten som hör till kategori I enligt 14 § 2 i lag nr 100/1988, tillerkändes nämligen endast inom ramen för detta enda system.

38. Den hänskjutande domstolen vill följaktligen få klarhet i huruvida den sammanläggning av perioder som föreskrivs i artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 är tillämplig när det i den nationella lagstiftningen inte finns något särskilt system som är skilt från det enda systemet för social trygghet.

39. Den hänskjutande domstolen har nämligen ställt sina tolkningsfrågor, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida det krävs, för att artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 ska vara tillämplig på ålderspension som den behöriga institutionen i en medlemsstat fattar beslut om, att ett särskilt system har inrättats av denna medlemsstat (och i sådant fall uppkommer frågan vad som är kännetecknande för ett sådant särskilt system), eller huruvida det, i avsaknad av ett sådant särskilt system, räcker att lagstiftningen har fastställt en viss grupp av personer som har fullgjort försäkringsperioder enbart inom ramen för en särskild verksamhet (till exempel gruvarbetare som arbetar under jord) som ger rätt till en fördelaktigare ålderspension.

[10] Det framgår av begäran om förhandsavgörande att i Republiken Tjeckien klassificerades inte längre arbeten i kategorier från och med den 1 januari 1993. Det föreskrevs dock att sänkningen av pensionsåldern skulle bibehållas till och med den 31 december 2016. I Slovakien var arbeten indelade i tre yrkeskategorier fram till och med den 31 december 1999 och åldern för att få ålderspension var lägre för yrken i kategori I.

40. Enligt domstolens fasta praxis [11] ska dessa frågor besvaras tillsammans med beaktande av inte bara den aktuella bestämmelsens lydelse, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i. Även tillblivelsen av denna bestämmelse kan vara relevant för tolkningen av densamma.

Bokstavstolkning

41. Jag vill erinra om att det i artikel 51 i förordning nr 883/2004 föreskrivs särskilda bestämmelser om tillämpningen av principen om sammanläggning av perioder på förmåner vid ålderdom. Den innehåller särskilda regler för sammanläggning för det fall en medlemsstats lagstiftning för utgivande av vissa förmåner kräver att ”försäkringsperioder endast skall ha fullgjorts i ett särskilt arbete som anställd eller särskild verksamhet som egenföretagare eller i en anställning som omfattas av ett särskilt system för anställda eller egenföretagare”.

42. Som den hänskjutande domstolen har framhållit finns det skillnader mellan de olika språkversionerna av artikel 51.1 i förordning nr 883/2004, som kan ge upphov till två olika, eller rentav motsatta, tolkningar av tillämpningsvillkoren för denna bestämmelse.

43. I flera språkversioner, bland annat den engelska [12], den italienska [13], den polska [14] och den slovakiska [15] språkversionen, används – liksom i den franska språkversionen – singularis (”*vilken* omfattas av ett särskilt system”), vilket tyder på att begreppet ”särskilt system” endast syftar på begreppet ”anställning”. Enligt denna första tolkning är denna bestämmelse tillämplig inte bara när det i tillämplig nationell rätt föreskrivs ett särskilt system, utan även mer allmänt när den innehåller regler för beviljande av förmåner som är specifika för ett visst arbete som anställd eller en viss verksamhet som egenföretagare. Enligt denna *första tolkning* är således artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 tillämplig även när det inte finns något särskilt system i den medlemsstat där beslutet att bevilja förmånen fattas.

44. I andra språkversioner av artikel 51.1 i förordning nr 883/2004, bland annat i den spanska [16], den tyska [17] och den grekiska [18] språkversionen, används emellertid pluralis (”*vilka* omfattas av ett särskilt system”), vilket innebär att begreppet ”särskilt system” syftar både på ”ett särskilt arbete som anställd eller särskild verksamhet som egenföretagare” och på ”en anställning”. Enligt denna *andra tolkning* är således denna bestämmelse tillämplig endast på anställningar, arbeten och verksamheter med avseende på vilka den medlemsstat där beslutet att bevilja förmånen fattas har infört ett ”särskilt system”.

45. Efter denna analys av ordalydelsen, tycks de två tolkningarna fortfarande vara möjliga.

[11] Se dom av den 8 maj 2019, Inspecteur van de Belastingdienst (C-631/17, EU:C:2019:381, punkt 29 och där angiven rättspraxis).

[12] ”… in a specific activity as an employed or self-employed person or in an occupation which is subject to a special scheme for employed or self-employed persons …”.

[13] ”… in una determinata attività subordinata o autonoma o in un'occupazione soggetta ad un regime speciale applicabile ai lavoratori subordinati o autonomi …”.

[14] ”… określonej pracy najemnej lub na własny rachunek lub w zawodzie, *który podlega* szczególnemu systemowi …”.

[15] ”… dosiahnutými iba vykonávaním špecifickej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, alebo v povolaní, ktoré podlieha osobitnému systému pre zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby …”.

[16] ”… en una actividad determinada como trabajador por cuenta ajena o propia, u ocupación sujetas a un régimen especial para trabajadores por cuenta ajena o propia …”.

[17] ”… in einer bestimmten Beschäftigung oder selbstständigen Erwerbstätigkeit oder einem Beruf zurückgelegt wurden, für die ein Sondersystem für beschäftigte oder selbstständig erwerbstätige Personen gilt, …”.

[18] ”… σε συγκεκριμένη μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ή επάγγελμα, για τα οποία ισχύει ειδικό σύστημα που εφαρμόζεται σε πρόσωπα τα οποία ασκούν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα …”.

46. Som kommissionen har framhållit följer det emellertid av domstolens fasta praxis att den formulering som använts i en av språkversionerna av en unionsbestämmelse inte ensam kan ligga till grund för tolkningen av denna bestämmelse eller ges företräde framför övriga språkversioner. Unionsbestämmelserna ska nämligen tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt mot bakgrund av de olika versionerna på samtliga unionsspråk.

47. I händelse av bristande överensstämmelse mellan språkversionerna av en unionsrättslig text, ska den aktuella bestämmelsen tolkas med hänsyn till sammanhanget och ändamålet med de föreskrifter i vilka den ingår. [19] Det ska därför göras en kontextuell och teleologisk analys av denna bestämmelse.

Kontextuell tolkning

48. Jag vill erinra om att artikel 48 första stycket a FEUF kräver, för förvärvande och bibehållande av rätten till förmåner och för beräkning av förmånernas storlek, att alla perioder som beaktas enligt lagstiftningen i de olika länderna läggs samman. Genom artikel 6 i förordning nr 883/2004 genomförs denna princip på ett allmänt sätt [20] och i denna artikel föreskrivs att, om inte annat följer av förordningen, är den behöriga socialförsäkringsinstitutionen skyldig, när rätt till förmåner eller andra fördelar villkoras i en nationell lagstiftning av att det först har fullgjorts perioder under vilka personen har omfattats av systemet för social trygghet, oavsett om det rör sig om försäkrings-, anställnings- eller bosättningsperioder eller perioder som egenföretagare, att om nödvändigt beakta perioder som har fullgjorts i en annan medlemsstat och enligt dess lagstiftning. Genom denna princip fastställs således ett slags ”ömsesidigt erkännande av försäkringsperioder”. [21]

49. I artikel 51 i förordning nr 883/2004, som hör till kapitlet om ålders- och efterlevandepensioner, föreskrivs i det sammanhanget särskilda bestämmelser om sammanläggning av perioder på området. Den syftar således till att foga samman de perioder då en person har omfattats av allmänna och särskilda system, eftersom en person som under sitt yrkesliv har arbetat i olika medlemsstater kan omfattas av system av olika karaktär. [22]

50. Innebär detta att artikel 51 med nödvändighet förutsätter ett ”särskilt system” som formellt sett är skilt från det allmänna systemet? Jag är inte övertygad om detta.

51. För det första noterar jag att den nuvarande artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 motsvarar den tidigare artikel 45.2 i förordning nr 1408/71, och genom artikel 51.1 har den sistnämnda bestämmelsen moderniserats och förenklats, samtidigt som de har samma ändamål. [23]

52. I den tidigare artikel 45.2 i förordning nr 1408/71 föreskrevs att ”[o]m en medlemsstats lagstiftning för beviljande av vissa förmåner kräver att försäkringsperioder *uteslutande* har fullgjorts *i ett yrke som omfattas av ett särskilt system för anställda eller, i förekommande fall, i en*

[19] Se dom av den 27 oktober 1977, Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, punkt 14), och, mer nyligen, dom av den 23 januari 2020, Bundesagentur für Arbeit (C-29/19, EU:C:2020:36, punkt 48) (nedan kallad domen Bundesagentur für Arbeit), och dom av den 4 september 2025, Hakamp (C-203/24, EU:C:2025:662, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

[20] I förordning nr 1408/71 planerades denna sammanläggning ske genom de bestämmelser som är specifika för var och en av de risker som förordningarna täcker, medan förordning nr 883/2004 utgår från ett allmänt principuttalande i artikel 6 i förordningen.

[21] Se, Morsa, M., *Sécurité sociale, libre circulation et citoyenneté européenne*, Limal, Anthemis, 2012, s. 107 och 108.

[22] Se Omarjee, I., *Manuel de droit européen de la protection sociale*, Bryssel, Bruylant, 2021, 2:a upplagan, s. 309, nr 334.

[23] Se dom av den 21 mars 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, punkt 31).

särskild sysselsättning, … skall perioder som har fullgjorts enligt andra medlemsstaters lagstiftning beaktas vid beviljande av dessa förmåner endast om de har fullgjorts enligt ett motsvarande system eller, om ett sådant saknas, i samma yrke, eller, i förekommande fall, i samma sysselsättning". [24]

53. Av detta drar jag slutsatsen att även om den medlemsstat som beviljade förmånen inte hade föreskrivit ett särskilt system som sådant, hindrade inte detta att artikel 45.2 i förordningen var tillämplig i förekommande fall, när försäkringsperioderna hade fullgjorts i en "särskild sysselsättning". Som den polska regeringen har framhållit hänvisar beslut nr 81 av den administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare, som är knuten till kommissionen, [25] av den 22 februari 1973 om sammanläggning av försäkringsperioder som fullgjorts inom ett visst yrke enligt artikel 45.2 [26] endast till fullgörandet av försäkringsperioder inom ett visst yrke och tvingar till en sammanläggning av försäkringsperioder som har fullgjorts i olika medlemsstater inom ett visst yrke när detta yrke är föremål för "särskild behandling" och därför "definieras" i lagstiftningen. Av detta följer att när ett visst yrke var reglerat på ett eller annat sätt, omfattades det av sammanläggningen, oavsett om det omfattades av ett "särskilt" system, särskilda regler eller det allmänna systemet för social trygghet.

54. Det ska anses att unionslagstiftaren inte har haft för avsikt att välja en mer restriktiv metod för sammanläggning genom att anta artikel 51.1 i förordning nr 883/2004. Det framgår nämligen av förarbetena till denna förordning att systemet för samordning är detsamma vad gäller dess vägledande principer och väsentliga faktorer, däribland sammanläggningen av perioder. [27]

55. En sådan omständighet skulle således kunna anses stödja den första tolkningen, genom att inte kräva ett "särskilt" system som med nödvändighet är formellt sett skilt från det allmänna systemet.

56. För det andra föreskrivs visserligen i artikel 51.1 andra stycket i förordning nr 883/2004 fallet då "den berörda personen … inte uppfyller villkoren för uppbärande av förmåner *enligt ett särskilt system*", sedan de fullgjorda perioderna har beaktats. [28] Den hänskjutande domstolen har lagt fram hypotesen att man av detta skulle kunna dra slutsatsen att artikel 51.1 i förordningen i sin helhet skulle vara tillämplig endast om den medlemsstat där beslutet att bevilja förmånen fattas delar upp sitt system för social trygghet i ett "särskilt" system och ett "allmänt" system.

57. Jag vill dock påpeka att begreppet "särskilt system" inte har definierats i förordning nr 883/2004. I artikel 1 e förordningen definieras uttrycket "särskilt system för offentligt anställda" [29] och den tycks därför inte vara relevant inom ramen för artikel 51 i förordningen. Som den polska regeringen har framhållit är själva definitionen av ett sådant särskilt system "otydlig".

[24] Min kursivering.

[25] Det rör sig om den administrativa kommissionen för social trygghet för migrerande arbetare, som är knuten till kommissionen, vilken föreskrivs i avdelning IV i förordning nr 1408/71 respektive förordning nr 883/2004, och som enligt artikel 81 a i förordning nr 1408/71 (nu artikel 72 a i förordning nr 883/2004) har till uppgift att behandla samtliga administrativa frågor och tolkningsfrågor som följer av bestämmelserna i bland annat nämnda förordningar.

[26] Beslut nr 81 av den 22 februari 1973 om sammanläggning av försäkringsperioder som fullgjorts inom ett visst yrke enligt artikel 45.2 i förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT C 75, 1973, s. 11).

[27] Se, bland annat, kommissionens förslag till rådets förordning (EG) om samordning av de sociala trygghetssystemen av den 21 december 1998 (KOM(1998) 779 slutlig) (EGT C 38, 1999, s. 10).

[28] Min kursivering. Jag vill påpeka att angivelsen "enligt ett särskilt system" inte fanns med i artikel 45.2 i förordning nr 1408/71.

[29] I denna bestämmelse föreskrivs nämligen att *särskilt system för offentligt anställda* avser "trygghetssystem som skiljer sig från det allmänna trygghetssystem som är tillämpligt på anställda i den berörda medlemsstaten och som direkt omfattar alla eller vissa kategorier av offentligt anställda".

58. Som domstolen redan har påpekat är det vidare så att bestämmelserna i såväl förordning nr 1408/71 som förordning nr 883/2004 inte reglerar ett gemensamt system för social trygghet, utan endast har till syfte att säkerställa *samordning* mellan de olika nationella system som fortsätter att gälla, och inte harmonisering. Enligt fast rättspraxis har medlemsstaterna således kvar sin befogenhet att reglera sina system för social trygghet. [30]

59. Inom ramen för artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 finns det följaktligen inget som utesluter en vidare innebörd av begreppet ”särskilt system” för att beakta de faktiska förhållandena i de olika nationella systemen för social trygghet. Detta kan således innebära att begreppet innefattar inte bara ett system för social trygghet som formellt sett är skilt från det allmänna systemet, utan även ett system som, inom ramen för det allmänna systemet, har införts för att omfatta ”ett särskilt arbete som anställd eller särskild verksamhet som egenföretagare”.

60. En sådan tolkning bekräftas enligt min mening av den teleologiska analysen av den aktuella bestämmelsen.

Teleologisk tolkning

61. Det framgår både av ingressen till förordning nr 883/2004 och av domstolens praxis att målet att samordna de sociala trygghetssystemen i medlemsstaterna syftar till att garantera att *den fria rörligheten* för personer kan utövas effektivt. [31]

62. Även om det ankommer på lagstiftaren i varje medlemsstat att bestämma bland annat villkoren för rätten till förmåner, måste medlemsstaterna likväl beakta unionsrätten, i synnerhet bestämmelserna i EUF-fördraget om rätten för varje unionsmedborgare att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier. [32] EUF-fördraget garanterar inte arbetstagare att en utvidgning av deras verksamhet till fler än en medlemsstat eller en överföring av verksamheten till en annan medlemsstat behandlas konsekvensneutralt vad avser social trygghet. Tillämpningen av en mindre fördelaktig lagstiftning är dock förenlig med principen om fri rörlighet för personer under förutsättning att den berörde arbetstagaren inte missgynnas i förhållande till arbetstagare som utövar hela sin verksamhet i den medlemsstat där lagstiftningen gäller eller i förhållande till arbetstagare som redan tidigare omfattades av lagstiftningen. [33]

63. Bland de samordningsåtgärder som syftar till att garantera att rätten till fri rörlighet för personer kan utövas effektivt, syftar principen om *sammanläggning* av perioder till att förhindra att en arbetstagare som har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet och som har haft anställning i mer än en medlemsstat, utan sakliga skäl missgynnas i förhållande till en arbetstagare som endast har utövat förvärvsverksamhet i en enda medlemsstat. [34]

[30] Se, bland annat, dom av den 21 februari 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, punkt 35), och dom av den 21 oktober 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, punkt 25). Se, även, Lenaerts, K., Adam, S., ”La solidarité, valeur commune aux États membres et principe fédératif de l'Union européenne”, *Cahiers de droit européen*, 2021, nr 2, s. 318–322.

[31] Detta framgår bland annat av skälen 1, 4, 13 och 45 i nämnda förordning och, bland annat, dom av den 21 mars 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, punkt 31).

[32] Se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 21 februari 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, punkterna 36 och 37), domen Bundesagentur für Arbeit (punkt 41), och dom av den 7 juli 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Perioder för vård av barn som fullgjorts i en annan medlemsstat) (C-576/20, EU:C:2022:525, punkt 49).

[33] Se dom av den 14 mars 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, punkterna 32 och 33 och där angiven rättspraxis).

[34] Se, i det avseendet, skälen 13 och 14 i förordning nr 883/2004 samt domen Bundesagentur für Arbeit (punkt 33). Se, även, Detienne, Q. och Servais, J.-M., ”Chapitre II. – Droit de la sécurité sociale”, *Droit social de l'Union européenne*, Bruylant, Bryssel, 2021, 4:e upplagan, särskilt s. 343, nr 892.

64. Artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 har således till syfte att garantera att personer som har utfört arbete eller verksamhet som ger dem rätt till särskilda förmåner i fråga om ålderspension (till exempel en lägre pensionsålder på grund av ett ansträngande eller riskfyllt arbete) inte förlorar en sådan förmån enbart på grund av att de har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet.

65. Den tolkning av artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 som innebär att denna bestämmelse är tillämplig endast på anställningar, arbeten och verksamheter för vilka det finns ett ”särskilt system” som med nödvändighet är skilt från det allmänna systemet i den medlemsstat där beslutet att bevilja förmånen fattas [35] strider enligt min mening mot syftet med den fria rörligheten för arbetstagare.

66. En sådan tolkning kan nämligen hindra en tillämpning av artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 enbart på grund av att till exempel den medlemsstat som beviljar de aktuella förmånerna har valt att endast införa ett allmänt system, inom ramen för vilket man gör åtskillnad mellan specifika kategorier av arbeten och verksamheter. I ett sådant fall skulle en anställd som utför ett särskilt arbete eller en egenföretagare som utför en särskild verksamhet, vilka föreskrivs i det allmänna systemet och till vilka vissa förmåner är knutna, välja att inte utföra, eller i vart fall tveka att utföra, detta särskilda arbete eller denna särskilda verksamhet i en annan medlemsstat, om detta skulle kunna leda till att personen missgynnas i förhållande till de arbetstagare som utför samma särskilda arbete eller verksamhet helt och hållet i den berörda medlemsstaten.

67. I målet vid den nationella domstolen förhåller det sig således så, att även om förekomsten i Slovakien av ett särskilt system, som är skilt från det allmänna systemet, krävdes för att artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 skulle vara tillämplig och göra det möjligt, vid beräkningen av längden på hans yrkesverksamhet, att beakta de perioder då avgifter erlades i nuvarande Republiken Tjeckien under åren 1993–1995, skulle enbart förekomsten av kategori I inte vara tillräcklig för att ge klaganden i målet vid den nationella domstolen möjlighet att gå i pension vid 55 års ålder, trots att en sådan pensionsavgång skulle ha varit möjlig om han under hela sitt yrkesliv hade arbetat i Slovakien.

68. Ett sådant synsätt strider enligt min mening mot målet med den fria rörligheten för arbetstagare.

69. Jag anser följaktligen att den omständigheten att den medlemsstat som beviljar den aktuella förmånen har inrättat ett särskilt system för social trygghet, som formellt sett är skilt från det allmänna systemet, eller att den snarare har antagit särskilda regler som är tillämpliga på ett särskilt arbete eller en särskild verksamhet inom ramen för dess allmänna system, inte bör ha någon betydelse vad avser sammanläggningen av perioder. Det rör sig nämligen om ett val avseende de sociala trygghetssystemens organisation och finansiering, som kan variera avsevärt från en medlemsstat till en annan, vilket inte bör få några konsekvenser för arbetstagarnas fria rörlighet.

70. Varje särskild regel kan visserligen inte i sig anses utgöra ett ”särskilt system” i den mening som avses i artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 och det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera att samtliga regler som är tillämpliga, i förevarande fall på gruvarbetare under jord, kan utgöra ett sådant ”system som är likvärdigt med ett särskilt system”.

[35] Det rör sig om den andra tolkningen (se punkt 44 i förevarande förslag till avgörande), enligt vilken begreppet ”särskilt system” syftar både på ”ett särskilt arbete som anställd eller särskild verksamhet som egenföretagare” och på ”en anställning”.

71. Med hänsyn till målet med den fria rörligheten för arbetstagare anser jag att det är materiella omständigheter, snarare än formella eller organisatoriska omständigheter, som ska beaktas.

72. Uttrycket ”särskilt system” ska därför enligt min mening förstås som att det, förutom de särskilda system som definieras som sådana i det nationella systemet, avser de sammanhängande uppsättningar av särskilda regler som har införts, däribland inom ramen för ett allmänt system, vilka är tillämpliga på en särskild verksamhet, oavsett om det är fråga om arbete som anställd eller verksamhet som egenföretagare. I synnerhet skulle detta uttryck kunna avse en uppsättning regler rörande exempelvis villkoren för att få tillgång till förmånerna, reglerna för beräkning av förmånernas storlek (vilka hänger samman med till exempel avgiftsperiodens längd eller pensionsåldern) och utbetalning av ålderspension, vilka är specifika för vissa verksamheter eller yrken, på grund av deras särskilda kännetecken (som hänger samman med till exempel arbetets svårighetsgrad eller de risker som en verksamhet är förknippad med). Dessa regler skulle således avse en särskild grupp av anställda, egenföretagare eller yrken, vilka – såsom den hänskjutande domstolen har föreslagit – omfattas av ett ”relativt avgränsat system med särskilda undantag”. Däremot anser jag, i motsats till vad kommissionen har hävdat, att den omständigheten att dessa regler genomförs av en enhet som formellt sett är skild från den enhet som ansvarar för det allmänna systemet eller den omständigheten att det i reglerna föreskrivs en finansiering som är skild från det allmänna systemet emellertid inte kan vara avgörande, även om de kan utgöra relevanta kriterier för att slå fast att det föreligger ett ”särskilt” system.

73. Jag vill tillägga att ett sådant synsätt skulle göra det möjligt att, inom ramen för artikel 51 i förordning nr 883/2004, beakta de faktiska förhållandena i de olika anpassningarna av systemen för social trygghet som finns i de olika medlemsstaterna med hänsyn till den fria rörligheten för arbetstagare.

74. Jag vill slutligen påpeka att kommissionen har hävdat att de perioder då klaganden i det nationella målet betalade avgifter i egenskap av gruvarbetare under jord i Republiken Tjeckien mellan den 31 december 1992 och den 31 augusti 1995 bör beaktas på grundval av de allmänna bestämmelserna i artikel 5 b i förordning nr 883/2004. I nämnda artikel föreskrivs att om enligt den behöriga medlemsstatens lagstiftning rättsverkningar uppstår genom vissa omständigheter eller händelser, ska den medlemsstaten beakta liknande omständigheter eller händelser som inträffar inom en annan medlemsstats territorium som om dessa hade inträffat inom det egna territoriet.[36] Jag hyser dock allvarliga tvivel i det avseendet. Artikel 5 b i förordningen reglerar nämligen följderna av att enstaka omständigheter eller händelser, såsom olycksfall, sjukdom, funktionsnedsättning, ett barns födelse eller äktenskap, har inträffat i en annan medlemsstat och skulle kunna inverka på beviljandet av sociala trygghetsförmåner. Vidare framgår det av skäl 10 i förordning nr 883/2004 att principen om likställande av vissa omständigheter eller händelser inte bör inkräkta på principen om sammanläggning av försäkringsperioder. Beaktandet av de perioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat utgör därför enligt min mening inte ”en omständighet eller en händelse” i den mening som avses i artikel 5 b i förordningen. Jag

[36] Artikel 5 i förordning nr 883/2004, med rubriken ”Likvärdiga förmåner, inkomster, omständigheter eller händelser”, hör till förordningens allmänna bestämmelser och denna artikel stadfäster den princip om likställande av förmåner, inkomster och omständigheter som har utvecklats i rättspraxis och som unionslagstiftaren har önskat införa i förordningen, så att denna princip kan utvecklas med iakttagande av innehållet och andan i EU-domstolens avgöranden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 december 2019, Bocero Torrico och Bode (C-398/18 och C-428/18, EU:C:2019:1050, punkt 29 och där angiven rättspraxis)). Den är ett särskilt uttryck för den allmänna principen om icke-diskriminering (se dom av den 12 mars 2020, Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle (C-769/18, EU:C:2020:203, punkt 44)).
I artikel 5 anges följande: ”Om inte annat följer av denna förordning och med beaktande av de särskilda tillämpningsbestämmelserna skall följande gälla: … b) Om enligt den behöriga medlemsstatens lagstiftning rättsverkningar uppstår genom vissa omständigheter eller händelser, skall den medlemsstaten beakta liknande omständigheter eller händelser som inträffar inom en annan medlemsstats territorium som om dessa hade inträffat inom det egna territoriet.”

anser följaktligen att denna bestämmelse inte är tillämplig på den situation som är i fråga i det nationella målet och inte gör det möjligt att besvara de frågor som den hänskjutande domstolen har ställt. [37]

75. Jag anser följaktligen att artikel 51.1 i förordning nr 883/2004 ska tolkas så, att den är tillämplig på ålderspension som den behöriga institutionen i en medlemsstat fattar beslut om, både när det enligt lagstiftningen i den medlemsstaten föreskrivs ett särskilt system för anställda eller egenföretagare och när lagstiftningen i denna medlemsstat, utan att formellt ha inrättat ett sådant ”särskilt system”, tillåter att en viss grupp av personer som har fullgjort försäkringsperioder inom ramen för en särskild verksamhet (till exempel gruvarbetare som arbetar under jord) kan förvärva rätt till ålderspension på grundval av sådana perioder på mer fördelaktiga villkor än andra personer som utför en annan typ av arbete som anställda eller egenföretagare.

Förslag till avgörande

76. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen besvarar de tolkningsfrågor som har ställts av Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Högsta förvaltningsdomstolen i Republiken Slovakien) på följande sätt:

Artikel 51.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1149 av den 20 juni 2019,

ska tolkas så,

att den är tillämplig på ålderspension som den behöriga institutionen i en medlemsstat fattar beslut om, både när det enligt lagstiftningen i den medlemsstaten föreskrivs ett särskilt system för anställda eller egenföretagare och när lagstiftningen i denna medlemsstat, utan att formellt ha inrättat ett sådant ”särskilt system”, tillåter att en viss grupp av personer som har fullgjort försäkringsperioder inom ramen för en särskild verksamhet (till exempel gruvarbetare som arbetar under jord) kan förvärva rätt till ålderspension på grundval av sådana perioder på mer fördelaktiga villkor än andra personer som utför en annan typ av arbete som anställda eller egenföretagare.

[37] Det mål som avgjordes genom dom av den 12 mars 2020, Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace-Moselle (C-769/18, EU:C:2020:203), och som kommissionen har åberopat till stöd för sitt argument, övertygar mig inte, eftersom EU-domstolen hade ombetts att besvara frågan i vilken mån ett stöd för omvårdnad av ett barn med funktionsnedsättning som beviljats i en medlemsstat ska beaktas vid beräkningen av förmåner vid ålderdom när den nationella lagstiftningen i den staten föreskriver ett tillägg med hänsyn till vissa funktionsnedsättningar. Domstolen slog fast att pensionstillägget beviljades på grundval av att en viss omständighet inträffat, i den mening som avses i artikel 5 b i förordning nr 883/2004, nämligen att barnets bestående funktionsnedsättning uppgår till en viss lägsta nivå. I det målet var det således inte fråga om att beakta perioder som fullgjorts enligt en annan lagstiftning.